

Vladimír Krivoř's *Letters from Crimea*. Travel Accounts on Crimean Tatars in the Service of Slovak National Revival

Gabriel Pirický*
(Bratislava)

Abstract: Vladimír Krivoř widely known as Vladimir Ivanovich Krivosh-Nemanich (1865-1942) was a famous Slovak Orientalist in Russian services who managed to learn about forty languages including Turkish, Persian and Arabic. He worked as the head of the Russian parliamentary office of stenographers, interpreter and translator for the Russian Army and, more importantly, as director of the Imperial Library located in the Tsar's Winter Palace in St. Petersburg (but it should be stressed time and again that he was a very talented spy, too).

After Krivoř's trip to Russian Crimea in 1890 his diary has been published under the title *Letters from Crimea* on the pages of the Slovak newspaper *Národné Noviny* (the National Journal) that was part of his activities as an active propounder of the Slovak national revival in Austro-Hungarian Empire. These *Letters* contain interesting insights into the life of Crimean Tatars. The present contribution, after reviewing some basic data concerning Krivoř's life, provides valuable information on his stay among the Crimean Tatars, especially his observations dealing with their folk culture. My focus will be on Krivoř's ideas, attitudes and bias with regard to the daily life of Tatars, his attempt to (mis)use these writings to strengthen the Slovak national consciousness, but the paper explores some specific issues relating to travel accounts in general as well.

Keywords: Vladimír Krivoř, Crimean Tatars, Slovak nationalism, *Lettres from Crimea*, bias, Russians, Pan Slavism

Özet: Yaygın olarak Vladimir Ivanovich Krivosh-Nemanich olarak tanınan Vladimír Krivoř, Türkçe, Farsça ve Arapça da dâhil yaklaşık 40 dili öğrenmeyi başarmış Rusya'nın hizmetinde çalışan ünlü bir Slovak doğu bilimcidir. Krivoř Rus meclisinde kâtiplerin ve çevirmenlerin bulunduğu birimin müdürüdür; daha

* piricky.gabriel@gmail.com

da önemlisi St. Petersburg'daki Çar'a ait Kış Sarayında yer alan İmparatorluk Kütüphanesinde yönetici olarak çalışmıştır. (Burada Krivoš'un aynı zamanda yetenekli bir casus olduğunu da vurgulamak gerekir.)

Krivoš'un 1890 yılında Kırım'a yaptığı ziyaretin ardından, günlükleri Kırım'dan Mektuplar başlığı altında, Krivoš'un Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nda aktif bir Slovak milli uyanışı savunucusu olarak gerçekleştirdiği faaliyetlerin bir parçası olan Slovak gazetesi Národné Noviny'de (Ulusal Gazete) yayımlanmıştır. Bu mektuplar Kırım Tatarlarının hayatlarına dair ilginç izlenimler içermektedir. Mektuplar, Krivoš'un hayatına ilişkin bazı bilgiler de göz önünde bulundurulduğunda, Kırım Tatarları ile kaldığı sırada Tatar halk kültürü üzerine yaptığı gözlemler başta olmak üzere, oldukça kıymetli bilgiler sunmaktadır. Bu çalışma esas olarak Krivoš'un Kırım Tatarlarının günlük yaşantıları üzerine düşünceleri, yaklaşımları ve önyargıları ile onun yazılarını Slovak ulusal bilincini desteklemek için nasıl kullandığını ele almakla birlikte Krivoš'un gezi hesapları ile ilgili bazı belirli bilgiler de verecektir.

Anahtar Sözcükler: Kırım Tatarları, halk kültürü, Slovak ulusal uyanışı